

Alcohol

Ambitie: Jeugd onder de 18 jaar begint niet met drinken, jongvolwassenen verminderen (over)matig alcoholgebruik.

Doelgroep: Jeugd onder 18 jaar

Gezondheidspotentieel bij specifieke doelgroepen staat centraal bij een op gezondheidswinst gerichte aanpak. Determinanten zijn factoren die van invloed zijn op gezondheid. GGD, gemeente en partners kunnen samen zorgen voor gezondheidswinst door de aanpak op te bouwen vanuit de determinanten.

Determinant	Doelstellingen die bijdragen aan de ambitie	Rol gemeente	Rol GGD	Rol samenwerkingspartners	Indicatoren
Sociale leefomgeving					
	<ul style="list-style-type: none"> • Er is lokaal draagvlak voor maatregelen en het kennisniveau van NIX 18 is verhoogd. • Inwoners, gemeente en partners zijn op de hoogte van NIX18 en IkPas. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zorgen voor draagvlak binnen de gemeente om publiekscampagnes als NIX18 en IkPas te faciliteren. 	<ul style="list-style-type: none"> • Inzetten/ondersteunen landelijke NIX18-campagne • Draagvlak creëren bij partners voor NIX18-campagne. 	<ul style="list-style-type: none"> • NIX18-boodschap uitdragen. 	<ul style="list-style-type: none"> • % inwoners die op de hoogte zijn van NIX18 (niet standaard in monitoring).
	<ul style="list-style-type: none"> • Het preventie- en handhavingsplan is bij de gemeente aanwezig en up-to-date. 	<ul style="list-style-type: none"> • Preventie- en handhavingsplan (integraal) schrijven en uitvoeren. 	<ul style="list-style-type: none"> • Adviseren, vormgeven en uitvoeren preventie- en handhavingsplan. 	<ul style="list-style-type: none"> • Partners (horeca, sportverenigingen) worden betrokken bij de ontwikkeling van het plan. 	<ul style="list-style-type: none"> • Is het plan aanwezig? • Uit welk jaar?
	<ul style="list-style-type: none"> • De koppeling alcohol en sport is minder vanzelfsprekend (normstelling). Sportverenigingen hebben een schenktijdenbeleid. 	<ul style="list-style-type: none"> • Criteria opstellen voor schenktijden op sportverenigingen (o.a. mogelijk via subsidie). 	<ul style="list-style-type: none"> • Ondersteunen van gemeente en inzetten van bijvoorbeeld Youz voor preventieve activiteiten bij sportverenigingen. 	<ul style="list-style-type: none"> • Sportverenigingen handhaven schenktijdenbeleid en trainen barmedewerkers (IVA). 	<ul style="list-style-type: none"> • # sportverenigingen dat schenktijdenbeleid hanteert.
	<ul style="list-style-type: none"> • VO- en MBO-scholen en sportverenigingen hebben beleid gebaseerd op de Gezonde School-aanpak op het thema alcohol. 	<ul style="list-style-type: none"> • Gezonde School-aanpak agenderen op lokale onderwijsagenda's. 	<ul style="list-style-type: none"> • Coördinatierol: afspraken maken met alle scholen om dit gezamenlijk op te pakken binnen de gemeente. • Begeleiden bij invoeren Gezonde School-aanpak op scholen en sportclubs. Gaan aan de slag met NIX18. 	<ul style="list-style-type: none"> • Onderwijs is actief in het bevorderen van een gezonde omgeving op school. 	<ul style="list-style-type: none"> • Aantal of percentage scholen/sportclubs dat beleid heeft geformuleerd.
	<ul style="list-style-type: none"> • Lokale (zorg)professionals en vrijwilligers kunnen alcoholproblematiek signaleren en weten hoe te handelen. 	<ul style="list-style-type: none"> • Agenderen thema preventie/alcohol bij overleggen met samenwerkingspartners. 	<ul style="list-style-type: none"> • Realiseren van een lokaal zorgpad rondom vroegsignalering en doorverwijzing voor jongvolwassenen. • Zorgen voor training signaleren van intermediairs. 	<ul style="list-style-type: none"> • De JGZ, huisartsen, jongerenwerk en verslavingszorg participeren in preventieve aanpak. 	<ul style="list-style-type: none"> • # getrainde intermediairs
	<ul style="list-style-type: none"> • Ouders hebben meer kennis over alcohol en hebben handvatten om alcoholgebruik bespreekbaar te maken in de opvoeding. 	<ul style="list-style-type: none"> • Inzetten op bewustwording van inwoners/ouders bewustwording. 	<ul style="list-style-type: none"> • Faciliteren van ouderavonden en oudernudges. Daarnaast bestaande nudges doorontwikkelen, met de gedragskaarten als uitgangspunt. 	<ul style="list-style-type: none"> • Onderwijs en lokale partners dragen bij in interventies gebaseerd op gedragskaart. 	<ul style="list-style-type: none"> • Evaluatie van ouderavonden: kennis meten. Nudges meten: nog te bepalen.
	<ul style="list-style-type: none"> • Intermediairs hebben meer kennis over alcohol en weten wat te doen bij signalen van overmatig gebruik. 		<ul style="list-style-type: none"> • Organiseren van trainingen. • Netwerk van intermediairs opzetten rondom signalering alcoholgebruik. 		<ul style="list-style-type: none"> • Evaluatie bij trainingen van intermediairs: kennis meten.
Fysieke leefomgeving					
	<ul style="list-style-type: none"> • Alcohol is voor jeugd onder 18 niet verkrijgbaar. 	<ul style="list-style-type: none"> • Afspraken maken met winkeliers, supermarkten en sportkantines over de verkoop, verkrijgbaarheid en naleving van de leeftijds-grens en dronkenschap. 			<ul style="list-style-type: none"> • Mysteryshopping-onderzoek: % winkels, horeca en sportkantines dat de leeftijds-grens naleeft.
		<ul style="list-style-type: none"> • Voorwaarden stellen aan subsidies en vergunningen voor de verkoop en aanwezigheid van alcohol op (bepaalde) evenementen. 	<ul style="list-style-type: none"> • Advisering m.b.t. evenementen-vergunningen. 		
	<ul style="list-style-type: none"> • Naleving van de leeftijds-grens voor alcoholgebruik is gestegen. 	<ul style="list-style-type: none"> • Handhaving betrekken bij totstandkoming en uitvoering P&H-plan. 	<ul style="list-style-type: none"> • Organiseren van deskundigheidsbevordering barvrijwilligers. 	<ul style="list-style-type: none"> • Partners betrekken om samen tot betere naleving te komen. Horeca, sport, etc. 	<ul style="list-style-type: none"> • # vrijwilligers dat deskundigheidsbevordering heeft gevolgd.
	<ul style="list-style-type: none"> • Er is nalevingsonderzoek uitgevoerd. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ondersteunen van nalevingsonderzoek. 	<ul style="list-style-type: none"> • Uitvoering mysterie-shopping-onderzoek. 	<ul style="list-style-type: none"> • Samen met partijen evalueren waar onderzoek is uitgevoerd, om tot verbetering te komen. 	<ul style="list-style-type: none"> • % winkels, horeca en sportkantines dat de leeftijds-grens naleeft.
	<ul style="list-style-type: none"> • Er is onderzocht welke goede voorbeelden ingezet kunnen worden als alternatief voor alcoholgebruik onder jeugd, zoals het Ijslandse Model. 	<ul style="list-style-type: none"> • Kansen onderzoeken vrijetijdsbesteding jongeren. 	<ul style="list-style-type: none"> • Vrijetijdsbesteding van jongeren onderzoeken (gedrag) in relatie tot alcoholgebruik. 	<ul style="list-style-type: none"> • Jongerenwerk en verenigingen betrekken. 	

Determinant	Doelstellingen die bijdragen aan de ambitie	Rol gemeente	Rol GGD	Rol samenwerkingspartners	Indicatoren
Gezondheidsvaardigheden					
	<ul style="list-style-type: none"> Kinderen vanaf 12 jaar en hun ouders weten wat de gezondheidseffecten van alcohol zijn. 		<ul style="list-style-type: none"> Organiseren van voorlichting naar aanleiding van de gedragskaart voor ouders. Drijfveren voor kinderen in beeld brengen en hierop interventies ontwikkelen/inzetten. 		<ul style="list-style-type: none"> % kinderen en % ouders dat op de hoogte is van schadelijke gezondheidseffecten alcohol (niet standaard-monitoring).
	<ul style="list-style-type: none"> Er is een gedragskaart voor ouders over puber en alcohol ontwikkeld. Doel is verbetering gezondheidsvaardigheden van ouders ten aanzien van alcohol en hun kind. 		<ul style="list-style-type: none"> Ontwikkelen gedragskaart alcohol. 		<ul style="list-style-type: none"> % ouders dat voldoende kennis heeft over opvoeding ten aanzien van alcohol.
	<ul style="list-style-type: none"> Er is meer ingezet op opvoeding en vragen die bij ouders leven over alcohol en hun kind, bijvoorbeeld door een gedragskaart over pubers en alcohol te ontwikkelen. 	<ul style="list-style-type: none"> Ondersteuning bij bewustwording van ouders over alcohol en hun kind. 			
Armoede en schulden					
	<ul style="list-style-type: none"> Stress in gezinnen als gevolg van de financiële situatie is verminderd. 	<ul style="list-style-type: none"> Focus en aanpak op onderliggende oorzaak in plaats van symptoom van (overmatig) alcoholgebruik in relatie tot armoede. 	<ul style="list-style-type: none"> Inzetten specifieke interventies die aansluiten bij kwetsbare groep. 	<ul style="list-style-type: none"> Inzetten op stress-sensitieve dienstverlening door wijkteams en sociale diensten. 	
Leefstijl					
	<ul style="list-style-type: none"> Jongeren onder de 18 drinken NIX. 	<ul style="list-style-type: none"> Uitdragen NIX18. 			<ul style="list-style-type: none"> % kinderen (12-15 jaar) dat weleens alcohol heeft gedronken (een paar slokjes, een glas, bingedrinken).
Organisatie van de uitvoering					
		<ul style="list-style-type: none"> Agenderen van thema bij aanpalende beleidsterreinen. Agenderen van het thema bij organisaties. Subsidiëring van aanverwante thema's koppelen aan het programma alcohol. 	<ul style="list-style-type: none"> Nemen van projectleidersrol voor integrale aanpak en uitvoering van alcoholpreventie. 		